בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **א'**, **י"ד** ב**חשון** תשס"ג (**20** ב**אוקטובר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

היום, **י"ד בחשון**, בשנת ה'שפא(5381-1620) **יום שמחה בקהילת פראג**, בו **ניצלו כשהפורעים פסחו על עירם** ב"מלחמת שלושים השנה" (1618-1648). למעשה, נהגו היום **להתענות** ובערב **לערוך סעודת פורים** בהלל ובזימרה! [...הרחוב היהודי שבודד אותנו לא היה רק לרעתנו, אלא גם לטובתנו. רעות רבות, שפגעו בימי הביניים באנשים היושבים בחוץ – לא פגעו באלה היושבים בפנים. ... (מהדף של יום ה' האחרון)] [לוח דבר בעתו]

הרקע...

מלחמת 30 השנה, שעברה על כל ארצות גרמניה כשוט שוטף, הביאה גם ליהודים צרות רבות ורעות, אולם הפעם היו הצרות המשותפות להם וליתר האוכלוסים חצי נחמה. במלחמות הדמים של הקאתולים עם הפרוטסטנטים עמדו היהודים מן הצד, ולפורעניות של המלחמה, למשיסה וגירוש והחרמה, היו רגילים גם בשנות שלום. מעשי האלימות של המצביאים הפחידו את יושבי הגיטו, שנמצאו תמיד במצור, פחות משהבהילו את שכניהם הנוצרים, שחזו הפעם מבשרם מה זאת שנאה דתית משתוללת. אמנם, יש שעמדו היהודים בין שתי להבות אש ונכוו מזו ומזו. אבל, לפעמים תכופות היו שני הצדדים הנלחמים מבקשים קרבתם. לרוב, היהודים שחסו "בצל כנפי הנשר", קרי קיסר גרמניה, באו ריוח והצלה ממקום גבוה. מנהיגי הברית הקאתולית היו מוכרחים להתייחס בזהירות יתרה לקהילות ישראל בווינה, בפראג או בפרנקפורט דמיין מפני שהן היו מקור חשוב להספקת כסף להוצאות המלחמה, ולפיכך, משכו המלכים את חסדם ליהודים.
קהילת פראג הגדולה עצרה כח לעמוד בפני סערות הימים ההם, אף-על-פי שישבה במרכז מערכות המלחמה. העשירים שעמדו בראש הקהילה השכילו לשמור על היהודים מסכנה בשעת מעבר צבאות הקיסר. לאחר שכבש חיל המלחמה את בוהמיה המורדת בקרב, התייחסו המצביאים בחסד אל התושבים היהודים, שהיו נאמנים למלכות. בשם הקיסר אסרו להציק להם, ואף העמידו מסביב לגיטו משמר להגן על תושביו מפני אנשי הצבא הפרועים, שהחריבו את בתי הצ'כים וגזלו את רכושם (1620). [דברי ימי עם עולם]

~~~

בעניין יום פטירתה של רחל אמנו ונוהגנו להתפלל שם בשעת צרות, כבר בימיו של יעקב אבינו, בשעה שיוסף, בנה הבכור של רחל, נלקח למצרים, שימש קברה של רחל אמו מקום בו הוא יוכל להתחנן לרחמי שמיים, כפי שסופר בקטע הבא, מתוך הספר "זכרונות ארץ-ישראל": [אפרים כהן-רייס, בסביבות 1870]

"חביב ביותר היה עלי חג הפורים ורוח העליצות שהקיפה את כל השכונה, את המתחפשים במסכות והבלתי מתחפשים. גדול בייחוד היה אושרי עת ראיתי בפעם הראשונה בימי חיי הצגת "מכירת יוסף"על-ידי להקת חובבים הראויים לשמה... מומנט דרמטי במחזה הזה היתה בכייתו של יוסף על קבר אמו רחל ברדתו על פניו שבוי מצרימה: אל בין שני כסאות עטופים סדין לבן, תבנית קבר, ישבה "רחל אמנו", צעיר מחונן בקול דק וערב, קול אשה. על פני הקבר מופיעה פתאום אורחת ישמעאלים, מתוכה מתפרץ יוסף, מתנפל על קבר אמו וממרר בבכי ... רחמינו נכמרים על יוסף האומלל, הנמכר לעבד, וגם אנו בוכים עמו בעצם שמחת חג הפורים. .. אז יבקע מתוך הקבר קולה של רחל: **"מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך נאום ה', ושבו מארץ אויב."**[ירמיה ל"א 16] ואל הפסוק הזה, נלוים דברי נחמה בשפה היהודית המדוברת: [תורגם לעברית] "חדל מלבכות והיה שמח, לך למצרים והיה מלך."

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון**

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל
~~~